

Eerste watercanon ziet het daglicht

Op 16 december ontving staatssecretaris Tineke Huizinga van Verkeer en Waterstaat de officiële eerste uitgave van de Nederlandse watercanon uit handen van dijkgraaf van Waterschap Hunze en Aa's en voorzitter van de canoncommissie Alfred van Hall. De canon bestaat uit 25 vensters waarin wordt teruggeblikt op de Nederlandse watergeschiedenis.

De overstromingen in het zuidwesten van Nederland in 1953.

De bouw van de Afsluitdijk.

Tineke Huizinga gaf in het voorjaar opdracht tot het schrijven van een watercanon van Nederland om de Nederlandse watergeschiedenis voor het voetlicht te brengen. Volgens Alfred van Hall is de watercanon in eerste instantie bedoeld om de kennis van de Nederlandse bevolking wat betreft de geschiedenis van het Nederlandse waterbeleid bij te spijkeren. "We willen een zo breed mogelijk draagvlak creëren voor de maatregelen waarmee we Nederland de komende 50 jaar klaarmaken voor de klimaat-

veranderingen en de gevolgen daarvan", zegt Van Hall. "Mensen die door middel van de geschiedenis weten hoe gevaarlijk, maar ook hoe nuttig water voor Nederland kan zijn, zullen sneller begrip opbrengen voor maatregelen die niet altijd even populair zijn, zoals het creëren van waterbergingsgebieden."

Toekomst

Oorspronkelijk was het de bedoeling dat de watercanon ook vensters zou bevatten

De canoncommissie water bestaat uit acht deskundigen op het gebied van waterstaatsgeschiedenis, geografie, cultuurhistorie en onderwijs. Behalve Alfred van Hall (dijkgraaf en voorzitter van de Commissie van Advies inzake de Waterstaatswetgeving) zijn dat Dirk Sijmons (landschapsarchitect en oud-rijksadviseur voor het landschap), Herman Pleij (hoogleraar Historische Nederlandse Letterkunde), Rob van de Vaart (hoogleraar sociale geografie en lid van de Commissie Canon Nederland), Hans Hooghoff (hoofd maatschappelijke thema's SLO, nationaal expertisecentrum voor leerplanontwikkeling), Mostafa El Filali (directeur Stichting Kantara en lid Raad van Advies Staatsbosbeheer), José van Eijndhoven (hoogleraar duurzaam management aan het Dutch Research Institute for Transitions, Erasmus Universiteit Rotterdam en trekster van het project 'Waarde van water' van de Nationale Unesco Commissie) en Bert Toussaint (bedrijfshistoricus van Rijkswaterstaat).

waarin vooruit geblikt werd op de toekomst. De canoncommissie, bestaande uit een achttal gerenommeerde water- en geschiedeskundigen (zie kader), vond echter dat de toekomst van de Nederlandse watersector niet in de canon thuishoort. "Een aantal van de commissieleden vond dat je met het schrijven over de toekomst eigenlijk politiek bedrijft, omdat je daarmee - indirect of direct - een oordeel geeft over bijvoorbeeld de plannen van de Deltacommissie", aldus Van Hall. Om dat te voorkomen, hebben we besloten ons - althans in de canon zelf - te beperken tot de geschiedenis van het Nederlandse water."

Volgens Van Hall hebben de 25 vensters uit de watercanon echter wel degelijk een band met het heden en de toekomst. "Het is opvallend dat veel zaken uit de actualiteit van de watersector te vergelijken zijn met gebeurtenissen en ideeën uit het verleden. Zo is waterberging momenteel een actueel onderwerp, maar de vroegere rivieroverlaten waren niets anders dan gebieden waar overstromende rivieren hun overtollige water kwijt konden. In het verleden heeft deze methode zijn nut dus al bewezen."

Om toch een blik op de toekomst toe te voegen aan de historische canon hebben jonge professionals bij een aantal vensters hun beeld van de toekomst beschreven. Daarnaast werd tijdens de officiële aanbieding van de canon een wedstrijd uitgeschreven voor middelbare scholieren. Zij worden uitgedaagd een 26e venster te

De Deltawerken.

ontwerpen op basis van een zelf te kiezen thema, plaats en jaartal tussen nu en het jaar 2100. Het venster mag bestaan uit tekst, beeld, tekening, film of een combinatie hiervan. De uitslag van de wedstrijd wordt in juni volgend jaar bekend gemaakt.

Nieuwe Nederlanders

Dat water onlosmakelijk met Nederland verbonden is, wordt ons met de papepel ingegoten. Mensen die van buiten Nederland

komen, zijn zich daar wellicht in minder grote mate van bewust. De watercanon is dan ook tevens bedoeld om 'nieuwe' Nederlanders meer te betrekken bij de Nederlandse waterpolitiek. Van Hall: "Mensen die niet in Nederland zijn opgegroeid, vinden het een raar en soms eng idee dat ons land zich voor een deel onder zeeniveau bevindt. We willen hen uitleggen hoe dat zo gekomen is en hen bewust maken van de grote rol die water in Nederland heeft. Door middel van

Hansje Brinker in Spaarndam.

de watercanon kunnen mensen zien hoe afhankelijk we zijn van dijken en afwateringskanalen en dat het dus heel belangrijk is dat we daarin blijven investeren. Datzelfde geldt voor de biodiversiteit waar Nederland zo trots op is. Langs de slootkanten vind je de prachtigste flora en fauna. Die groeit daar niet zomaar, dat is te danken aan het feit dat we in het verleden begonnen zijn met het zuiveren van ons afvalwater. Willen we die natuur koesteren, dan zullen we ook in de toekomst moeten zorgen niet teveel troep in ons water te gooien."

Twee versies

De watercanon verschijnt zowel in boekvorm, onder de titel 'Zoden aan de dijk' als digitaal, in de vorm van een internetpagina. De opzet van de vensters van de watercanon is vergelijkbaar met de vensters van de grote historische canon. Elk venster bestaat uit een stukje tekst over een bepaald onderwerp (bijvoorbeeld de watersnoodramp uit 1953 of de aanleg van de Afsluitdijk), geïllustreerd met een sprekende foto, kaartje of tekening. De vensters staan in chronologische volgorde. Van Hall vindt de papieren versie van de watercanon een echte *must-have* en verwacht dat er tienduizenden exemplaren van verkocht zullen worden. De digitale versie van de watercanon is te vinden op www.nederlandleeftmetwater.nl/watercanon. Hierop zijn net als bij de historische canon filmpjes en geluidsfragmenten te vinden die de (water)geschiedenis tot leven wekken.

Het is de bedoeling dat de watercanon actief wordt ingezet in het onderwijs. Zo kan de watercanon geraadpleegd worden door scholieren die een werkstuk willen maken over een bepaald geschiedkundig onderwerp dat met water te maken heeft of kunnen leraren de watercanon gebruiken voor het verlevendigen van hun lessen. Maar het is niet de bedoeling om, zoals sommigen dat bij de historische canon willen doen, de watercanon verplichte kost te maken, aldus Van Hall. "Jongeren die geïnteresseerd zijn in water, komen vanzelf wel bij de watercanon uit. Zelf ben ik door de watercanon met een andere blik naar water gaan kijken en heb ik een hernieuwd elan voor mijn vakgebied gekregen. We leven in een overvolle wereld en krijgen steeds meer te maken met een zoetwatertekort. Hedendaagse inzichten en nieuwe oplossingen zijn vaak gebaseerd op ervaringen uit het verleden. Dat maakt de watercanon zo interessant."